

राज्यातील कुपोषित बालकांच्या बालमृत्युसंदर्भात संनियंत्रण समिती

राज्यातील कुपोषित बालकांच्या बालमृत्युसंदर्भात संनियंत्रण समितीची नववी सभा डॉ. रजनीकांत आरोळे यांचे अध्यक्षतेखाली दिनांक १७ सप्टेंबर २००९ रोजी राज्य कुटुंब कल्याण कार्यालय पुणे येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदर बैठकीस खालील समिती सदस्य तसेच विविध विभागाचे पदाधिकारी उपस्थित होते.

- १) डॉ. रजनीकांत आरोळे, अध्यक्ष, बालमृत्यु संनियंत्रण समिती
- २) डॉ.शाम अप्टेकर, संचालक आरोग्य विज्ञान यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ नाशिक.
- ३) डॉ.श्रीमती अर्मीडा फर्नांडीस, निवृत्त अधिष्ठाता, लोकमान्य टिळक मेडिकल कॉलेज,सायन मुंबई.
- ४) डॉ.बी.एस.गर्ग, प्राध्यापक महात्मा गांधी वैद्यकिय महाविद्यालय, सेवाग्राम मुंबई.
- ५) डॉ.सतिश गोगुलवार, ट्रस्टी, आम्ही आमचे आरोग्यासाठी, मुरखेडा- गडचिरोली.
- ६) श्रीमती शिराज प्रभु, अॅक्टिव्हिस्ट,कष्टकरी संघटना
- ७) डॉ.शोभा उडिपी, प्राध्यापक व विभाग प्रमुख (न्युट्रिशन) एसएनडीटी वुमन युनिव्हर्सिटी
- ८) श्रीमती मेघा कुलकर्णी, कार्यकारी संचालक संपर्क संस्था मुंबई
- ९) डॉ. नरेश गिते , प्रतिनिधी , राजमाता जिजाऊ मिशन औरंगाबाद
- १०) डॉ. संतोष रेवणकर,
- ११) श्री. संजय चहांदे, सचिव, महिला व बाल कल्याण
- १२) डॉ. अशोक लढ्ढा, अतिरिक्त संचालक (कु.क.) पुणे
- १३) डॉ. मंजुषा मोळवणे, उप आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास विभाग, मुंबई
- १४) डॉ. सुहास रानडे, सहा. संचालक , आरोग्य सेवा संचालनालय मुंबई
- १५) श्री. सु.सो. मोरे, कक्ष अधिकारी, नियोजन विभाग
- १६) श्री. वि.पु. काळे, अवर सचिव, नियोजन विभाग,
- १७) डॉ. उमेश तागडे, सल्लागार, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग.
- १८) श्री. व्ही.एस. जाधव, सहा. प्रकल्प अधिकारी आरोग्य विभाग, नाशिक
- १९) श्रीमती एस.आर.नगरकर,बालविकास प्रकल्प अधिकारी,एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना
- २०) श्री. ला.रा. गुजर, अवर सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय मुंबई
- २१)श्री. एकनाथ गागरे, कक्ष अधि.,अन्न नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग,मंत्रालय मुंबई
- २२) डॉ. एस.जे.कुलकर्णी, सहाय्यक संचालक (कु.क.) पुणे
- २३) डॉ. व्ही.के.रोकडे, सहाय्यक संचालक (कु.क.) पुणे

सभेच्या सुरुवातीस अतिरिक्त संचालक कुटुंब कल्याण) यांनी मा. संचालक आरोग्य सेवा मुंबई हे राज्यात स्वार्इन फल्युमुळे उद्भवलेल्या परिस्थितीमुळे मा.मुख्या सचिवांकडे आयोजित बैठकीमुळे या सभेस उपस्थित राहू शकत नसल्याची माहिती समितीचे अध्यक्ष व समितीच्या सदस्यांना दिली. व त्यांच्या वतीने सर्वांचे स्वागत करुन सभेस सुरुवात झाली. बैठकीत प्रामुख्याने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात आले.

अ.क्र.	विषय, झालेली चर्चा व घेण्यात आलेले निर्णय	करावयाची कार्यवाही	जबाबदार अधिकारी
१	दिनांक ४ व ५ नोव्हेंबर २००८ रोजी झालेल्या सभेतील इतिवृत्ताला मान्यता देणे व केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल	दिनांक ४ व ५ नोव्हेंबर २००८ च्या सभेच्या इतिवृत्तास सर्वानुमते मान्यता देण्यात आली.	
२	कुपोषण संनियंत्रण समितीचे बहुतांश काम राज्य कुटुंब कल्याण कार्यालय पुणे व संचालक, आरोग्य सेवा मुंबई यांचे मार्फत होते. सदर दोन्ही ठिकाणीच्या उपलब्ध अधिकारी व कर्मचा-यांवर सदरचे अतिरिक्त काम सोपविण्यात आले आहे. समिती सदस्यांनी सुचविलेल्या उपाय योजनावर नियमितपणे पाठपुरावा करणे अपेक्षित आहे यासाठी स्वतंत्र कर्मचारी दोन्ही कार्यालयांना उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे. तोपर्यंत डॉ. रानडे, सहाय्यक संचालक, मुंबई हे मुंबई कार्यालयातर्फे समन्वयक म्हणून काम पहातील.	याबाबत दोन्ही कार्यालयात आवश्यक असणारे कर्मचारी व अधिकारी यांची कंत्राटी पध्दतीवर नेमणुक करण्याबाबत प्रस्ताव शासनाला सादर करावा.	अतिरिक्त संचालक कुटुंब कल्याण, पुणे
३	अंगणवाडीतील मुलांची तिमाही तपासणी/ ग्रेड ३ व ४ मुलांचा उपचार/ अतिगंभीर मुलांवरील उपचार, नवसंजीवनी आढावा :- अंगणवाडीतील मुलांची तिमाही तपासणी, ग्रेड ३ व ४ मुलांचा व अतिगंभीर मुलांवरील उपचाराबाबत विस्तृत चर्चा करण्यात आली. जिल्ह्यातील सर्व अंगणवाडीतील श्रेणी ३ व ४ मधील बालकांची दरमहा तपासणी करणे व आदिवासी क्षेत्रातील सर्व अंगणवाडीतील बालकांची दर १५ दिवसांनी तपासणी करण्याबाबत सर्व जिल्ह्यांना सूचना देण्यात आलेल्या आहेत त्यानुसार पाठपुरावा करावा. अंगणवाडीतील पुरक आहारासाठी पुरेसे अनुदान उपलब्ध होत नाही तसेच, डाळीचे दर वाढल्याने पुरक आहार देण्यात अडचणी निर्माण होतात. यासाठी आयुक्त एकात्मिक बालविकास योजना यांनी अनुदानाऐवजी वस्तुंचा पुरवठा अंगणवाडीस करावा. सोयाबीन, राजगीरा, वरई व नागली यासोबतच डाळ, तांदूळ व गहू पुरविण्याबाबत समिती सदस्या श्रीराज प्रभु यांनी सूचित केले.	अतिरिक्त संचालकांनी या संबंधीची जिल्ह्यांकडून प्राप्त माहिती समितीसमोर सादर केली. आयुक्त आय.सी.डी.एस. यांचेकडून माहिती मागविण्यात यावी.	अतिरिक्त संचालक (कु.क.) पुणे आयुक्त आय.सी. डी.एस

अ.क्र.	विषय, झालेली चर्चा व घेण्यात आलेले निर्णय	करावयाची कार्यवाही	जबाबदार अधिकारी
४	जिल्हानिहाय अर्भक मृत्यु/बालमृत्यु नोंदणीची स्थिती आणि बालमृत्यु कारणांचे विश्लेषण :- जिल्हानिहाय अर्भक मृत्यु, बालमृत्यु यासंबंधीची माहिती सादर केली. अतिरिक्त संचालक (कु.क.) यांनी याबाबत असमाधान व्यक्त केले कारण ब-याच जिल्हयांकडून याबाबतची व्यवस्थित माहिती प्राप्त झाली नाही व याबाबतचा उहापोह यापूर्वीच यशदा येथे झालेल्या बैठकीत करण्यात आलेला आहे याची माहिती समितीस दिली.	जिल्हयांकडे पाठपुरावा करून याबाबत व्यवस्थित माहिती प्राप्त करून घेणे	अतिरिक्त संचालक (कु.क.) पुणे
५	अंगणवाडी, मिनी अंगणवाडी स्थापनेची सद्यस्थिती व गरज :- सध्या महाराष्ट्रात ८४८५४ अंगणवाडी उपलब्ध आहेत त्यापैकी ८३३६० अंगणवाडी सुरु आहेत, जवळपास १३०० अंगणवाड्या या त्या ठिकाणी आमदार अध्यक्ष असल्यामुळे अंगणवाडी कार्यकर्त्यांच्या नियुक्तीस विलंब होतो. त्यामुळे बऱ्याच अंगणवाड्या कार्यान्वीत होऊ शकल्या नाहीत. तरी याबाबत समितीने प्रशासकिय यंत्रणेमार्फत निवड व्हावी असा प्रस्ताव शासनास सादर करावयाच्या सूचना दिल्या.	याबाबत प्रस्ताव तयार करून पत्र निर्गमित करावे.	सचिव, महिला व बालविकास विभाग
६	अंगणवाडी मुलांची उपस्थिती/वजन घेणे / कुपोषण सद्यस्थिती (० ते ३ व ३ ते ६ वर्षे वयोगट स्वतंत्ररित्या): ० ते ३ वयोगटातील मुलांचे वजन कसे घ्यावे यावर बरीच चर्चा झाली व वेगवेगळे पर्याय सूचविले गेले.	योग्य त्या पर्यायाची निवड करणे व त्या दृष्टीने निर्णय घेणे.	मा. आयुक्त, महिला व बालविकास विभाग
७	तीन वर्षांच्या आतील मुले अंगणवाडीत येत नाहीत. पाडा स्वयंसेवक, आशा व अंगणवाडी कर्मचारी यांची मदत घेऊन उपस्थिती वाढविण्याचा प्रयत्न करावा.	योग्य ते आदेश निर्गमित करावे.	मा. आयुक्त, महिला व बालविकास विभाग
८	जन्ममृत्यु नोंदणी स्थिती :- अंगणवाडी मार्फत होणारी जन्ममृत्युची नोंदणी याबाबतची माहिती महिला व बाल विकास विभाग यांनी समितीला सादर केली नाही.	अंगणवाडी मार्फत नोंदण्यात येणारे जन्ममृत्युचे जिल्हानिहाय प्रमाण नियमितपणे सादर करावे.	महिला व बालविकास विभाग
९	जिल्हा निहाय रॅकिंग व बाल उपचार शिबीर :		

अ.क्र.	विषय, झालेली चर्चा व घेण्यात आलेले निर्णय	करावयाची कार्यवाही	जबाबदार अधिकारी
	<p>राजमाता जिजाऊ माता बाल आरोग्य पोषण मिशन :</p> <p>सार्वजनिक आरोग्य विभागाने व महिला बालविकास विभागाने केंद्र शासनाच्या निर्णयापूर्वीच सन २००७ मध्ये राज्यात Wasting चा निकष लागू करून संपूर्ण राज्यात बाल विकास केंद्रे स्थापन केली. याच धर्तीवर राज्यातील ९ ते १० लक्ष एमअेएम व एसअेएम बालकांना प्रा.आ. केंद्र पातळीवर भरती करणे शक्य नसल्याने ग्राम बाल विकास केंद्राची संकल्पना मिशनने केली आहे. त्याची सविस्तर माहिती डॉ. नरेश गिते, संचालक राजमाता जिजाऊ मिशन यांनी दिली. बीड व पुणे जिल्हयामधील पायलट ग्राम बालविकास केंद्रातील बालकांचे श्रेणीवर्धन उत्साह वर्धक असून संपूर्ण राज्यभरात याची अंमलबजावणी करण्याची शिफारस मिशनने महिला व बालविकास विभाग व सार्वजनिक आरोग्य विभाग यांना केली आहे. मिशनच्या शिफारशीप्रमाणे बालविकास केंद्राचे परिणाम चांगले दिसून आले आहेत. हीच संकल्पना विकेंद्रीत करून गाव पातळीवर ग्राम बालविकास केंद्राची संकल्पना अत्यंत उल्लेखनिय व अंमलबजावणीस योग्य आहे. मिशननी यांची संक्षिप्त टिप्पणी सर्व सदस्यांना सभेमध्ये दिली.</p>	<p>राज्य शासनाने ही ग्राम बालविकास केंद्राची संकल्पना राज्यभर राबवून एमअेएम / एसअेएम बालकांवर उपचार करावेत व होणारे बालमृत्यु टाळावे यामध्ये ० ते ३ वयोगटास प्राधान्य द्यावे. असा निर्णय घेण्यात आला.</p>	<p>मा. आयुक्त, महिला व बालविकास विभाग</p>
१०	<p>मा. सचिव , महिला व बालविकास विभाग यांनी नवीन जागतिक आरोग्य संघटनेचे वृद्धी निकष व या निकषांची अंमलबजावणी केल्यास त्याचे होणारे परिणामाबाबत संचालक राजमाता जिजाऊ मिशन यांना सूचना दिली.</p> <p>संचालक मिशन यांनी जागतिक आरोग्य संघटनेचे नवीन निकष खालीलप्रमाणे विषद केले.</p> <p>१)वयाप्रमाणे वजन - Underweight (कमी वजनाची)</p> <p>२)वयाप्रमाणे उंची - Stunting (बुटकी)</p> <p>३)उंची / लांबीप्रमाणे वजन - Wasting (लुकडी)</p> <p>या नवीन निकषाप्रमाणे Underweight हा निकष</p>	<p>सर्व संबधिताना याबाबत प्रशिक्षण व माहिती द्यावी.</p>	<p>राजमाता जिजाऊ बालआरोग्य व पोषण मिशन</p>

अ.क्र.	विषय, झालेली चर्चा व घेण्यात आलेले निर्णय	करावयाची कार्यवाही	जबाबदार अधिकारी
	अंगणवाडी पातळीवर लागू करावा आणि Stunting , Wasting हे दोन्ही निकष प्रा.आ.केंद्र स्तरावर वैद्यकिय अधिकारी आणि पर्यवेक्षक स्तरावर लागू करावेत.		
११	कुपोषणासंदर्भात मा. सर्वोच्च न्यायालय / उच्च न्यायालयात दाखल केलेल्या जनहीत याचिकांची सद्यस्थिती : याचिकेबाबतची माहिती आरोग्य सेवा संचालनालयातर्फे डॉ. रानडे सहा.संचालक यांनी समितीला दिली.	दर सभेमध्ये सदर याचिकां बाबतच्या प्रगतीबाबत समितीला अवगत करण्यात यावे.	सहाय्यक संचालक, मुंबई
१२	कुपोषण कमी करण्यासाठी वेगवेगळ्या विभागाने केलेली कार्यवाही :- पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग :- पाणी शुध्दीकरणाबाबत प्रत्येक ग्रामपंचायतीला ५० किट दिलेल्या आहेत. क्लोरोफॉर्म व ओ.टी टेस्ट करण्याच्या सूचना ग्रामपंचायतीला देण्यात आलेल्या आहेत. केमिकल कन्टॅमिनेशन आढळून आले तर जिल्हा स्तरावरील लॅबला सदर पाणीनमुने पाठविण्याच्या सूचना दिलेल्या आहेत.	नवसंजीवनी जिल्हयांतर्गत प्रत्येक जिल्हयाचे अहवाल मागवून घ्यावेत त्यामुळे पाण्यामुळे होणा-या आजारांच्या प्रमाणाची तुलना करता येऊ शकेल.	पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभाग
१३	रोजगार हमी योजना :- रोजगार हमी योजनेअंतर्गत आदिवासी भागातील मजुरांना त्वरीत रोजगार मिळावा यासाठी किमान एक काम नियमित सुरु असते. एक काम पूर्ण झाले की दुसरे काम त्वरीत सुरु करण्यात येते. यासाठी वन विभागामार्फत जास्तीत जास्त कामे सुरु करण्यात येतात. कामाबाबतची दवंडी गावामध्ये देण्यात येते असे श्री. व्ही.टी.काळे अवर सचिव, रोजगार हमी योजना यांनी विषद केले. समिती सदस्या श्रीमती श्रीराज प्रभु यांनी याबाबत ठाणे जिल्हयातील मोखाडा, डहाणू, जव्हार या भागात भेट दिली असता त्या ठिकाणी माहे एप्रिल मे महिन्याचा रोजगार मिळाला नसल्याबाबत मोर्चा काढल्याचे समजले. या दोन	मजुरांनी ज्या दिवशी कांही काम केले असेल त्या संबंधीची नोंद त्वरीत घेतली जावी जेणेकरुन त्यांना त्या दिवशी पगार नाही झाला व नंतर पगार करण्याची वेळ आली तर त्याचा योग्य तो पगार देण्याची कार्यवाही होऊ शकेल.	सचिव, रोजगार हमी योजना मुंबई.

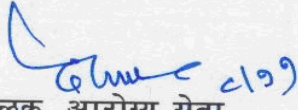
अ.क्र.	विषय, झालेली चर्चा व घेण्यात आलेले निर्णय	करावयाची कार्यवाही	जबाबदार अधिकारी
	<p>महिन्यांच्या रोजगाराबाबत अद्यापही निर्णय झालेला नाही. त्याचप्रमाणे गडचिरोली जिल्हयातील कोची तालुक्यातही मागील वर्षभरात फक्त १५ ते २० दिवसांचा रोजगार उपलब्ध झाला, संपूर्ण वर्षात रोजगार हमी योजनेची कामे मिळाली नाहीत. गडचिरोली जिल्हयातील मजुरांनी ग्रामसभेत कामे सूचवून मागणी केल्याचे समजले परंतु त्या ठिकाणी रोजगार हमी योजनेच्या कामाचे नियोजन व्यवस्थित नसल्याचे निदर्शनास आले आहे.</p> <p>रोजगार हमी योजनेत काम करणा-या मजुरांची जूनी कार्ड बाद करण्यात आलेली आहेत तथापि नवीन कार्ड देण्यात आले नाही. त्यांना कार्ड पुरविण्यात येवून सदर कार्डावर दैनंदिन कामाच्या नोंदी घेण्यात याव्यात. त्यांचे मस्टरवाचन कायद्याप्रमाणे करणे आवश्यक आहे. कारण सदर मजूर अशिक्षित असतात ते रेकॉर्ड ठेवू शकत नाहीत म्हणून काम संपले की त्याची नोंद संबंधितांच्या कार्डावर व्हावी व शक्यता पेमेंट चेकद्वारे होणे आवश्यक आहे. जेणेकरून वेतन पूर्ण व नियमित देणे सोयीचे होईल. रोजगार हमी योजनेचा आठवडी अहवाल प्राप्त होत नाही. त्याचप्रमाणे नवीन दरानुसार रु. १२० प्रतिदिन वेतन देण्यात येते किंवा कसे याबाबत माहिती सादर करावी.</p>		
१४	<p>अन्न व नागरी पुरवठा व ग्राहकसंरक्षण विभाग : दिनांक २७ ऑगस्ट २००९ रोजी महागाईच्या संदर्भात शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला आहे. त्यानुसार बीपीएल व अंतोदय शिक्षा पत्रिका धारक यांचेसाठी अन्नधान्याचे दर निश्चित करण्यात आले आहे. यासाठी पुरेसा म्हणजे १०० टक्के पुरवठा करण्यात येत आहे. असे श्री एकनाथ घागरे कक्ष अधिकारी अन्न व नागरी पुरवठा विभाग यांनी विषद केले.</p> <p>श्रीराज प्रभु यांनी ठाणे जिल्हयातील ब्राम्हणपाडा, डहाणू येथे राशन दुकान प्रदिर्घ कालापासून बंद असल्याने तेथील जनतेला रेशन</p>	<p>समिती सदस्यांच्या दि. १९ सप्टेंबर रोजीच्या मुंबई भेटीत योग्य ती माहिती देण्यात यावी.</p> <p>पुढील सभेत जिल्हानिहाय किती पुरवठा केला व कधी केला याची माहिती सादर करावी.</p> <p>आदिवासी जिल्हयात विभागामार्फत कुपोषण</p>	<p>अन्न व नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण विभाग, मंत्रालय मुंबई</p>

अ.क्र.	विषय, झालेली चर्चा व घेण्यात आलेले निर्णय	करावयाची कार्यवाही	जबाबदार अधिकारी
	मिळत नसल्याचे प्रतिपादन केले व अशी परिस्थिती इतर जिल्ह्यात असून रेशन दुकानावर शासनाच्या निकषानुसार शिधा पोहच होत नसल्याने जनतेस पुरेसा साठा उपलब्ध होत नसल्याची वस्तुस्थिती असल्याचे स्पष्ट केले.	कमी करण्याचे दृष्टिने करण्यांत आलेली कामे तालुकानिहाय समिती सदस्यांना ईमेल द्वारे आठ दिवसांच्या आत देण्यांत यावी.	
१५	<p>आदिवासी विकास विभाग :</p> <p>आदिवासी विकास विभागामार्फत ६ स्वयंसेवी संस्था कार्यरत आहेत. या संस्था नाशिक, अमरावती, नंदुरबार, गडचिरोली या जिल्ह्यात आहेत या संस्थांना २ कोटी रु. अनुदान सन २००७ मध्ये वितरीत करण्यात आले होते. या संस्थांमार्फत कुपोषण, बालमृत्यु नवजात अर्भक सेवा इ. कामकाज करण्यात येते असे श्री. ला.रा.गुजर, अवर सचिव आदिवासी विकास विभाग यांनी नमूद केले.</p> <p>या सर्व संस्थांना कमिटीचे सदस्य भेटी देणार असून त्यावेळी समिती सदस्यांना योग्य ती वस्तुनिष्ठ माहिती देण्यात यावी.</p>	<p>आदिवासी जिल्ह्यात विभागामार्फत कुपोषण कमी करण्याचे दृष्टिने करण्यांत आलेली कामे तालुकानिहाय समिती सदस्यांना ईमेल द्वारे आठ दिवसांच्या आत देण्यांत यावी.</p> <p>समिती सदस्यांना भेटीच्या वेळी संस्थांनी केलेल्या कार्याचा, त्यांना पाहणीत आढळून आलेले मुद्दे व त्यांनी सूचविलेल्या उपाययोजना यासंबंधीचा पूर्ण अहवाल आरोग्य विभागाला सादर करावा, जेणेकरून त्या आधारे आरोग्य विभाग योग्य ती कार्यवाही करू शकेल.</p> <p>या सहा संस्थांनी बालकांमधील कुपोषण कमी करण्याचे दृष्टिने केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल संचालक आरोग्य सेवा मुंबई व राज्य कुटुंब कल्याण कार्यालय, पुणे यांना सादर करावा.</p>	सचिव, आदिवासी विकास विभाग मंत्रालय मुंबई
१६	कुपोषण संनियंत्रण समितीने घेतलेले महत्वाचे		

अ.क्र.	विषय, झालेली चर्चा व घेण्यात आलेले निर्णय	करावयाची कार्यवाही	जबाबदार अधिकारी
	<p>निर्णय :-</p> <p>१) दिनांक १९ सप्टेंबर रोजी श्री. बलदेवसिंग, सचिव, अन्न व नागरी पुरवठा ग्राहक संरक्षण विभाग व रोजगार हमी योजना विभागाच्या सचिवांची मंत्रालय मुंबई येथे समितीचे सदस्य श्रीमती श्रीराज प्रभु, श्रीमती मेघा कुलकर्णी, श्री. भिम रासकर हे भेट घेणार असल्याचा निर्णय घेण्यात आला. सदर भेटीत अपीएल व बीपील तसेच अंतोदय योजनेत किती कोटा वाटप करण्यात येतो याबाबतची माहिती समितीला देण्यात यावी. तसेच रोजगार हमी योजने अंतर्गत उपलब्ध रोजगारांची व मजुरांना प्रलंबित असलेल्या वेतनांची माहिती देण्यात यावी. बैठकीस उपस्थित असलेल्या सदर विभागाच्या प्रतिनिधींनी मा.सचिवांना याबाबत अवगत करावे.</p>	<p>समितीच्या भेटीच्या वेळी माहिती उपलब्ध करून द्यावी.</p>	<p>सचिव, रोजगार हमी योजना व सचिव अन्न व नागरी पुरवठा ग्राहक संरक्षण विभाग, मंत्रालय मुंबई.</p>
	<p>२) राज्यातील कुपोषित बालकांच्या बालमृत्यु संदर्भात संनियंत्रण समितीच्या सदस्यांनी विविध जिल्ह्यांना भेटी देवून विविध विभागांनी याबाबत जिल्हास्तरावर राबवित असलेल्या योजनांचा व केलेल्या कामाचा आढावा घ्यावा असे डॉ. रजनीकांत आरोळे समिती अध्यक्ष यांनी सूचित केले. त्यानुसार समिती सदस्यांना खालीलप्रमाणे जिल्ह्यांचे वाटप करण्यात आले.</p> <p>१) डॉ. रजनीकांत आरोळे - अहमदनगर, बीड २) श्री. भिम रासकर - रायगड, लातूर ३) श्रीमती श्रीराज प्रभु - ठाणे ४) डॉ. सतिश गोगुलवार - गडचिरोली, अमरावती ५) डॉ. श्याम अष्टेकर - नाशिक, नंदुरबार ६) श्रीमती मेघा कुलकर्णी - मुंबई</p> <p>उपरोक्त समिती सदस्यांनी भेटीच्या निश्चित तारखांबाबत समिती अध्यक्षांना तसेच मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना अवगत करावे.</p>	<p>उपरोक्त समिती सदस्यांनी भेटीच्या निश्चित तारखांबाबत समिती अध्यक्षांना अवगत करावे. संचालक आरोग्य सेवा मुंबई यांनी संबंधित जिल्ह्यांना समितीच्या भेटीबाबत कळवावे. त्याचप्रमाणे समितीच्या पदाधिका-यांसाठी राहण्याची व वाहनाची व्यवस्था करण्याबाबत संबंधित जिल्ह्यांना सूचित करण्यात यावे.</p>	<p>संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई</p> <p>संबंधित समिती सदस्य</p>

अ.क्र.	विषय, झालेली चर्चा व घेण्यात आलेले निर्णय	करावयाची कार्यवाही	जबाबदार अधिकारी
	३) सदस्यांच्या भेटीच्यावेळी जिल्ह्यातील कुपोषित बालकांची यादी उपलब्ध करून देण्यांत यावी.		मुख्य कार्यकारी अधिकारी
	४)गंभीर व दूर्धर आजारी बालकांवरील उपचार / शस्त्रक्रिया याबाबत विशिष्ट कार्यपध्दतीचा शासन निर्णय असणे आवश्यक आहे. राज्यातील प्रत्येक बालकाच्या आरोग्याचा प्रश्न असल्याने प्रा.आ. केंद्र, ग्रामीण रुग्णालय उपजिल्हा रुग्णालय आणि जिल्हा रुग्णालय या ठिकाणी करण्यात येणारे उपचार याबाबत मार्गदर्शक सूचना निश्चित केलेल्या असाव्यात. या आरोग्य संस्थांमध्ये उपचार होऊ शकले नाहीत तर सुपर स्पेशालीटी हॉस्पिटल / वैद्यकीय कॉलेज यांच्या जबाबदा-या काय आहेत याबाबत सुध्दा निर्देश असावेत. आरोग्य तपासणी आणि उपचार करणे, आरोग्य सेवा पुरविणे , सर्व संबंधीत अधिका-यांच्या कर्तव्य व जबाबदा-या निश्चित करणे यासाठी शासन निर्णय काढावा असे मा. अध्यक्ष यांनी निर्देश दिले.	आरोग्य विभागाने महिला व बालविकास विभाग आणि राजमाता जिजाऊ आरोग्य व पोषण मिशन यांच्या सहयोगाने चर्चा करून शासन निर्णय निर्गमित करावा.	सहसंचालक रुग्णालये, मुंबई,
१७	एप्रिल २००८ मध्ये कुपोषण सनियंत्रण समितीने शासनाला अंतरिम शिफारसी सादर केल्या आहेत. शिफारसीवरील बहुतांश मुद्द्यांवर करण्यात आलेली कार्यवाही फारशी समाधानकारक नसल्याचे सदस्यांनी सुचीत केले.	सदस्य सचिवांनी संबंधित विभाग प्रमुखांशी संपर्क साधून समिती सदस्यांच्या भावना कळवाव्यात व केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल पुढील सभेमध्ये ठेवावा.	संचालक आरोग्य सेवा, मुंबई.
१८	नगर विकास विभाग व वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन विभागाचे अधिकारी अथवा प्रतिनिधी बैठकीस उपस्थित नव्हते.	पुढील सभेस उपस्थित राहण्याबाबत संबंधीत विभागास कळविण्यात यावे	संचालक आरोग्य सेवा, मुंबई.
१९	मा. अध्यक्षांचे परवानगीने इतर विषय / पुढील सभेची तारीख निश्चित करणे. पुढील सभा दिनांक ३ डिसेंबर २००९ रोजी आरोग्य भवन मुंबई येथे घेण्याचे निश्चित करण्यात आले.	सभेच्या पुढील तारखेबाबत समिती सदस्यांना कळविण्यात यावे	संचालक आरोग्य सेवा, मुंबई.

अ.क्र.	विषय, झालेली चर्चा व घेण्यात आलेले निर्णय	करावयाची कार्यवाही	जबाबदार अधिकारी
२०	ब-याचश्या विभांगामार्फत कुपोषण कमी करण्याच्या दृष्टीने चांगली कामे केली जातात. समिती सदस्य श्रीमती मेधा कुलकर्णी यांच्या संपर्क संस्थेच्या पोर्टलवर अशा कामांना प्रसिध्दी दिली जाते.	विविध विभागांनी कुपोषणासंदर्भात केलेल्या चांगल्या कामांची माहिती पोर्टलवर टाकण्यासाठी श्रीमती मेधा कुलकर्णी यांचेकडे द्यावी.	संबंधित विभाग

 संचालक, आरोग्य सेवा,
 मुंबई